

Van Hove onderschat moeilijkheidsgraad van Fosse

'Nooit van elkaar'

Door Toneelgroep Amsterdam. Regie: Ivo van Hove. Gezien 17 april, Stadschouwburg Amsterdam. Daar te zien tot en met 19 mei. www.toneelgroepamsterdam.nl

De vrouw staat te stuntelen met een geplukte kip. Ze wil het eten klaar maken voor de man die elk moment haar appartement kan betreden, maar nog even op zich laat wachten. Als hij komt, moet het bijzonder zijn, met lekker eten en goede wijn. Maar dan moet hij wel komen.

Hoe lang de vrouw in 'Nooit van elkaar' van de Noorse toneelschrijver Jon Fosse al wacht, wordt niet duidelijk. Zoals er wel meer niet duidelijk wordt. Als de man komt, lijkt hij haar niet te kunnen horen, praten ze langs elkaar heen. Later komt hij zelfs op met een nieuwe vriendin met wie hij voorzichtig het kale appartement van zijn eerste vrouw betreedt. Er wordt gesugereerd dat de vrouw dood is, maar nog steeds op haar man wacht. Ook al is hij inmiddels verder gegaan

met zijn leven. Uitgelegd wordt het echter nauwelijks.

Ivo van Hove regisseerde 'Nooit van elkaar' bij Toneelgroep Amsterdam met gevoel voor de mysterieuze onderlaag van de tekst. Het appartement van de vrouw is kaal, er staan verhuisdozen: is ze er net ingetrokken na een scheiding, of is de ruimte juist leeggehaald? Ook in de scènes tussen Zij (Chris Nietvelt) en Hij (Gijs Scholten van Aschat) blijft mooi onduidelijk of ze elkaar nu kunnen horen of niet. En als Hij zijn nieuwe vriendin vraagt hem nooit te verlaten lijkt Hij het net zo goed tegen Haar te hebben.

Fosse beschrijft in 'Nooit van elkaar' een eindeloos verlangen van twee mensen naar elkaar. Ze kunnen dat verlangen niet meer vervullen en daardoor blijven beiden eenzaam. Dat zou ontroerend kunnen zijn, maar dat is het bij Toneelgroep Amsterdam niet. Daarvoor lijken de acteurs te veel moeite te hebben met Fosse's taal. Zoals in al zijn teksten is de taal van 'Nooit van elkaar' kaal, repetitief en zeer muzikaal.

Korte, simpele zinnen worden met kleine variaties eindeloos herhaald, waardoor een zin als 'Ik weet dat hij zo zal komen' bijna een bezwering wordt. Het gevaar van die herhalingen is dat verveling op de loer ligt. Die slaat inderdaad toe, omdat Nietvelt en Van Aschat de noten wel spelen, maar geen grip krijgen op de melodie die onder Fosse's tekst ligt.

Voor Van Hove was 'Nooit van elkaar' een klein regie-tussendoortje. Het lijkt er echter op dat hij daarbij de moeilijkheidsgraad van Fosse een beetje heeft onderschat.

Robbert van Heuven